

Verslag van het Vragenuur dinsdag 25 maart in de Tweede Kamer over paardenvlees

Vragen van het PvdA-Kamerlid Sjoera Dijkers aan minister Edith Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over **de veiligheid van paardenvlees in de Nederlandse supermarkten**.

Mevrouw **Dijkers** (PvdA):

Voorzitter. De Partij van de Arbeid is geschrokken van het rapport van de dierenrechtenorganisatie over de misstanden in de paardenvleesindustrie. Het gaat hier niet om paardenvlees dat vermomd als rundvlees op de Nederlandse markt komt, maar gewoon om paardenvlees met de sticker "paardenvlees". Gisteren hebben we bij Radar de beelden gezien van de mishandelingen die paarden te verduren krijgen tijdens het transport en het slachtproces. Het was echt gruwelijk om te zien.

Ik heb drie vragen over deze zaak. We hebben begrepen dat een groot deel van de dieren afkomstig is uit de sport. Het gaat dan om racepaarden en polopaarden. Van deze dieren is bekend dat ze veelvuldig het verboden middel fenylbutazon krijgen toegediend. Dat middel komt in het vlees terecht, en dat willen wij terecht niet in onze voedselketen. Uit de rapportage blijkt dat bijvoorbeeld de Argentijnse voedsel- en warenautoriteit slechts 1 op de 1.700 dieren hoeft te testen op dit middel, terwijl vrij gemakkelijk kan worden aangetoond dat veel meer dieren dit middel krijgen toegediend. Wij willen graag weten hoe het in Europa gaat en hoe het in Nederland gaat. Bij de import van paardenvlees in Europa gaat het eigenlijk om twee grote importeurs. Het zijn Nederlandse bedrijven, dus neem ik aan dat de meeste testen op Nederlands grondgebied plaatsvinden. Wij willen graag weten hoe er wordt getest en hoeveel. Wat zijn daarvan de resultaten?

De slachthuizen zijn EU-gecertificeerd. Dat is een voorwaarde, maar de beelden laten zien dat er niet conform EU-standaarden wordt gewerkt. Ik heb begrepen dat wij controleren of men EU-gecertificeerd werkt aan de hand van de monsters die wij binnenkrijgen, maar die EU-certificering heeft niet alleen betrekking op de kwaliteit van het vlees. De certificering betreft ook de manier waarop er met de dieren wordt omgegaan. Wij willen graag weten hoe het kan dat er wel sprake is van een EU-certificering, maar dat er niet conform deze certificering wordt gewerkt. Welke stappen moeten worden gezet om de certificering in te trekken? Is de minister bereid om deze stappen te zetten?

Het laatste punt is de etikettering. Wij begrijpen dat daarvan binnenkort sprake is in de supermarkten, maar wij vragen de minister om een oordeel over de manier waarop de supermarkten er nu mee omgaan, dus voordat er sprake is van een etiketteringsplicht. De supermarkten zeggen dat er niets aan de hand is met het vlees, dat de beesten prima worden behandeld en dat het allemaal conform EU-regelgeving is, maar wij maken uit de beelden op dat dit beslist niet het geval is.

Minister Schippers:

Voorzitter. Naar aanleiding van deze vragen heb ik gekeken naar de Radar-uitzending. Ik vond het vreselijke beelden, afgrijselijk om naar te kijken. Iedereen met een beetje hart voor dieren wordt daar kotsmisselijk van, dat delen wij direct.

Mijn bevoegdheden berusten op de Warenwet. Ik heb in dezen geen bevoegdheden, maar we maken deel uit van de Europese Unie en in dat kader hebben wij afspraken gemaakt. Wij hebben met elkaar afgesproken dat alleen vlees van door de Europese Unie erkende bedrijven mag worden ingevoerd. Het Food and Veterinary Office (FVO) van de Europese Commissie controleert of exportbedrijven aan de eisen van de Europese Unie voldoen. Die eisen betreffen inderdaad ook dierenwelzijn, niet alleen voedselveiligheid. De lijst van gecertificeerde bedrijven wijzigt regelmatig. Ik heb niet zo snel kunnen achterhalen of ofwel de nationale autoriteiten ofwel het FVO ingrijpt of maatregelen neemt. Als u dat echt wilt weten, moet ik dat even uitzoeken. De controle daarop is niet heel intensief. Die loopt via de Europese Commissie. Eens in de zoveel jaar gaat men daadwerkelijk die bedrijven langs. Het is een nationale bevoegdheid van die landen om ervoor te zorgen dat het dierenwelzijn daar goed op orde is. Daarom vind ik die herkomstetikettering belangrijk, want dan weet de consument waar het vlees vandaan komt. Ik vind dat wij dit met lage administratieve lasten en met een gelijk speelveld moeten doen, maar ik ben daar wel een voorstander van.

Mevrouw Dijkers vroeg ook hoeveel er wordt getest. De NVWA heeft in 2013 als onderdeel van het Europese onderzoek naar fraude met paardenvlees 150 monsters uit geïmporteerde partijen genomen en getest op de aanwezigheid van vijf verschillende geneesmiddelen. In geen enkel monster is een rest van een geneesmiddel aangetroffen. Een onderdeel van het Europese onderzoek uit 2013 betrof paardenvlees dat al op de Nederlandse markt was. Ook daarin is geen fenylbutazon — dat middel wordt vaak bij sportpaarden gebruikt — aangetroffen.

Mevrouw Dijkers (PvdA):

Ik ben blij dat er geen rotzooi in dat vlees zat. Ik moet eerlijk zeggen dat ik 150 monsters wel heel weinig vind bij zo'n enorme partij. Daar komen we echter vast op een ander moment op terug, wanneer we

weer over de NVWA spreken. De minister wil voor mij uitzoeken hoe het zit met de certificering en de controle daarop. We krijgen daar heel graag meer inzicht in. Ik krijg ook heel graag een reactie van de minister op mijn standpunt dat de supermarkten wel degelijk de verantwoordelijkheid hebben om de consumenten correct te informeren over het vlees.

Minister Schippers:

Die laatste vraag heb ik blijkbaar verkeerd beantwoord. Ik dacht dat u het over de herkomstetikettering had. Waarop doelt u met uw laatste vraag?

Mevrouw Dijkers (PvdA):

In de uitzending van Radar werd de afdeling consumentenzaken gebeld door een redacteur. Toen werd er gezegd dat het allemaal deugt. De Jumbo wist zelfs voor 110%

dat het in orde was. Dat blijkt echter niet te kloppen; dat geldt zowel voor de wijze waarop met die dieren wordt omgegaan als voor de controle daarop. Hoe weegt de minister de uitspraken van de Jumbo in het licht van de herkomstetikettering? Wij steunen de herkomstetikettering natuurlijk van harte, maar wij willen eigenlijk een stapje verder: wij willen dat die bedrijven ook hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Het kan niet zo zijn dat zij de consument gewoon staan voor te liegen.

Minister Schippers:

Eerlijke informatie is een onderdeel van de Warenwet. Misleiding, ook op de verpakking, mag niet. Alles wat daarop staat, moet dus kloppen. Ik ben het ermee eens dat 150 monsters niet veel monsters zijn, maar daarnaast wordt 25% van de partijen steekproefsgewijs materieel gecontroleerd. Dan worden dozen geopend en wordt de versheid van het vlees gecontroleerd. Ook dat kunt u nog onvoldoende vinden, maar dat is allemaal een kwestie van capaciteit. We hebben met elkaar besproken dat we de capaciteit zeker willen uitbreiden. Dat vind ik ook nodig, want wij moeten vertrouwen hebben in ons voedsel. Daarbij is eerlijke communicatie met de consument een pijler.

Mevrouw Dijkers (PvdA):

Het zou mooi zijn als de minister de industrie en de supermarkten daarop aanspreekt, want zij communiceren op basis van onjuiste gegevens. Zij zeggen dat zij voor 110% zeker weten dat het klopt, maar dat blijkt verdorie niet te kloppen. Naast het punt van de herkomstetikettering zou ik het dus fijn vinden als de minister de supermarkten hierop aanspreekt, want dit kan natuurlijk niet.

Minister Schippers:

We hebben nu niets geregeld op dat punt. Je hoeft er dus eigenlijk niets over te vertellen. Als je zegt dat het niemand iets aangaat, hoef je er niets over te vertellen. Straks gaan we een stapje verder. Dan is het belangrijk dat men kan vertellen waar het vlees vandaan komt. Als men dat niet weet, moet er "onbekend" op staan. Dan weet de consument ook wat hij koopt.

De voorzitter:

Nee, mevrouw Dijkers. Mevrouw Thieme mag nu haar vraag stellen.

Mevrouw Thieme (PvdD):

Dan weten we dus allemaal dat het vlees bijvoorbeeld uit Argentinië komt, maar natuurlijk weten de consumenten helemaal niet hoe het daar gaat. De supermarkten zeggen dan gewoon doodleuk dat alles daar prima is geregeld en dat de dieren het daar goed hebben, terwijl we allemaal weten dat dat niet zo is. Is de minister het met mij eens dat wij die verantwoordelijkheid dus niet aan supermarkten kunnen overlaten en dat wij, zolang dit niet goed is geregeld, in Nederland niet toestaan dat paardenvlees wordt geïmporteerd uit landen waar het dierenwelzijn niet op orde is?

Minister Schippers:

Er zijn verschillende bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Ik ben hier verantwoordelijk voor de Warenwet en voor de veiligheid van het voedsel. Wij hebben in de EU wel degelijk geregeld dat vlees dat hier wordt geïmporteerd, moet voldoen aan

verschillende eisen op het gebied van het dierenwelzijn. Daar wordt ook op gecontroleerd. Ik heb het vermoeden dat wij dat allebei geen overdadige controle vinden, maar ik heb toegezegd dat ik zal uitzoeken hoe vaak die controle plaatsvindt. We hebben echter wel in Europees verband een systeem waarmee de eisen worden gecontroleerd waaraan het vlees volgens ons moet voldoen.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

We hebben inderdaad samen kunnen constateren dat die controles nergens over gaan en nauwelijks worden toegepast. Nu hebben we ook nog eens van de Europese Commissie begrepen dat ze zelf toegeeft dat er op de lijst van goedgekeurde slachthuizen staan die helemaal niet deugen, waar dieren worden mishandeld. Waarom staan die slachthuizen nog steeds op de lijst van de Europese Commissie als zijnde goedgekeurde slachthuizen?

Minister **Schippers**:

We hebben voor de import van vlees een Europees systeem en op grond daarvan voert Europa de controles uit. Het FVO voert voor ons de controles uit. Het enige wat ik kan doen, is nagaan of het FVO dat goed genoeg doet en, indien het dat niet doet, erop aandringen dat het dat beter doet. Ik doe zelf geen controles; die worden niet onder mijn verantwoordelijkheid uitgevoerd. We doen dat op Europees niveau. Ik heb toegezegd dat ik eerst naga hoe intensief dat gebeurt. Als we het onvoldoende intensief vinden, dan zal ik erop aandringen dat het beter wordt gedaan.

De heer **Van Gerven** (SP):

De beelden van de paardenmishandeling in Argentinië die we hebben gezien, waren inderdaad schokkend. Dat is echter heel ver weg. We kunnen heel moeilijk zien wat daar gebeurt. We kunnen echter wel invloed hebben op wat hier wordt verkocht. Daarom vraag ik de minister of de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, die ook op de veiligheid en de kwaliteit van bijvoorbeeld het paardenvlees uit Argentinië toezicht moet houden, niet intensiever op dat paardenvlees uit Argentinië zou kunnen controleren. Dan kan ze nagaan of hetgeen we uit dat land aangeboden krijgen, echt veilig is.

Minister **Schippers**:

De NVWA doet aan risicogestuurd toezicht. Vorig jaar heeft ze, expres, intensief toegezien op paardenvlees en dit dus meer gekeurd. Ze heeft daarin geen enkel residu van het geneesmiddel aangetroffen. Het is dus niet zo dat we moeten zeggen: op basis van wat de NVWA heeft aangetroffen, moet het intensiever. Dat is niet de aanleiding.

De **voorzitter**:

Ik dank de minister voor haar antwoorden en voor haar komst naar de Kamer.